SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 9

Rozdział I

Socjologiczny obraz społeczeństwa

I

O SOCJOLOGII JAKO NAUCE 15

Istota socjologii 15
Struktura przedmiotu socjologii 17
Geografia wiedzy socjologicznej 18
Metody socjologii 22
Wnioski 25

II

HISTORIA SPOŁECZNEGO POZNANIA 27

Sposoby zdobywania wiedzy o historii społecznego samopoznania 28
Przedsocjologia 31
Etap klasyczny w rozwoju wiedzy socjologicznej. 34
Nieklasyczne i post-nieklasyczne stadium socjologii
(modernizm i postmodernizm) 37
Wnioski 39

III

SPOŁECZEŃSTWO JAKO SYSTEM 41

System „Społeczeństwo" 42
Duże grupy społeczne 44
Stratyfikacja 45
Podejście formacyjne i cywilizacyjne 48
Podstawowe modele zmian społecznych 49
Kryteria postępu społecznego 51
Postęp i „zrównoważony rozwój" 52
Wnioski 52

IV

JEDNOSTKA– GRANICE I NIEOGRANICZONOŚĆ ŻYCIA SPOŁECZNEGO 54

Istota jednostki 55
Wychowanie: socjalizacja, kształcenie, samowychowanie. 57
Teoria ról 59
Samorealizacja jednostki 61
Mobilność i status jednostki 63
Teraźniejszość 66
Wnioski 67

Rozdział II

Zasadnicze wymiary stosunków społecznych

V

ETNICZNOŚĆ LUDZKOŚCI: PRZESTRZENIE EGZYSTENCJI NARODÓW 71

Podziały społeczne 71
Przestrzeń i społeczeństwo 72
Istota etniczności 76
Międzynarodowy porządek i chaos 80
Teraźniejszość etnosfery: globalizacja i etnorenesans 83
Wnioski 85

VI

PRACA A ŻYCIE SPOŁECZNE 87

Praca jako społeczne współdziałanie 87
Społeczna organizacja pracy. Klasy 89
„Tajemnica eksploatacji" 90
Transformacja pracy: Rozwój techniki i rewolucje technologiczne. 93
Rewolucja naukowo-techniczna 96
Stan obecny i perspektywy pracy 98
Wnioski 101

VII

OSADNICTWO: POTENCJAŁ URBANIZACJI. 103

Rozmieszczenie ludności, osadnictwo w życiu społecznym 103
Osadnictwo jako obiekt badań socjologicznych 104
Urbanizacja 109
Współczesna osada: między hipermiastem a światową wioską. 112
Wnioski 116

VIII

SPOŁECZNY ŚWIAT POKOLEŃ 118

Struktura ciągłości, zmiana pokoleń 118
Socjologiczna analiza pokoleń 119
Dlaczego młodzież?. 123
Nowe podziały: alienacja 126
Nowsze podziały: dziedziczenie 129
Wnioski 132

IX

ROLA PŁCI W REPRODUKCJI ŻYCIA SPOŁECZNEGO. 134

Prokreacja a sytuacja demograficzna 134
Feminizm 136
Rodzina i małżeństwo, społeczne funkcje rodziny 141
Cechy nowego podziału ról płci 146
Wnioski 149

Rozdział III

Podstawowe typy dynamiki społecznej

X

GOSPODARKA W ŻYCIU SPOŁECZNYM 153

Od statyki do dynamiki: kierowanie rozwojem 153
Życie ekonomiczne; gospodarka 156
Historia i teoria gospodarowania 158
Rynek 161
Apoteoza gospodarki nienaturalnej 164
Ku nowej gospodarce: synergetyzm 167
Wnioski 169

XI

POLITYKA W DYNAMICE SOCJOKULTUROWEJ 171

Istota kierownictwa politycznego 171
Polityka w czasie 174
Społeczeństwo obywatelskie 179
„Zmęczona demokracja" a fundamentalizm 182
Polityka przyszłości 185
Wnioski 186

XII

KULTURA ŻYCIA SPOŁECZNEGO 188

Istota i struktura kultury 188
Kultura społeczeństwa i jednostki 191
Historia poznania kultury 193
Kultura bez kultu 196
Przyszłość: od samoistnej dynamiki do dynamicznego zrównoważenia 200
Wnioski 202

ZAKOŃCZENIE 203

SŁOWNIK 204